

УЧРДХ № 267/15.01.2018г.

НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

КАТЕДРА „ВОДНИ СПОРТОВЕ“

СТАНОВИЩЕ

На дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките“

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

Автор на дисертационен труд:

Доц. Бистра Георгиева Димитрова, доктор
към катедра „Водни спортове“ на НСА „В. Левски“

**Тема: „Синхронно плуване –
иновация в педагогическия процес“**

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

Доц. Каролина Лазарова, доктор

София, 2018

Основание за изготвяне на становището е участие в състава на Научно жури съгласно Заповед No ЗП_1829/23.10.2017 г. на Ректора на НСА „В. Левски“.

С доц. Бистра Димитрова работим заедно в НСА „В. Левски“ от над 25 години. След 2001 г., участвахме в работната група към МОН, натоварена с изработване на промените в СОУ за предмета физическо възпитание и спорт. В тази работна група аз представях НСА, а доц. Димитрова националната асоциация „Жени в Науката“. През м. Май 1986 г. под нейно ръководство на позицията старши треньор на националния отбор, България се класира отборно на 7-мо място в „А група на Европа“. Доц. Димитрова е носител на Диплом със златен печат на МОК и орден 3-степен за заслуги в развитието на спорта в столицата. Тя е първия държавен треньор на националния отбор на България по Синхронно плуване от 1981 г. От 2004 г., тя е утвърдена за експерт-оценител на Генерален Директорат „Наука“ към Европейската Комисия.

Представеният ми за становище дисертационен труд е актуален и полезен, като в двигателната активност синхронно плуване предлага безспорни иновации в управлението на педагогическия процес.

В глава първа са разгледани специфичните особености на синхронното плуване като двигателна и социална система. Доц. Димитрова разглежда интердисциплинарни параметри на системата синхронно плуване като теоретичен, образователен и двигателен продукт. Доказана е необходимостта от проучване и утвърждаване на съвременни системи за контрол и оценка в специфичните процеси на образование и обучение чрез средствата на синхронното плуване. Направен е широк обзор на образователни системи в световен мащаб и са изведени доказателства, по цитирани автори за бъдещите политики и приоритети в образованието. В тази връзка внедряването на компютъризирани образователни модули и на дистанционна форма на образование и оценяване по специалността в НСА се явява една от новите важни и достъпни форми в българския и европейски образователен модел. Анализирани са спецификата в развитието и усъвършенстването на двигателните качества при изпълнение на волни композиции, обобщени са приносите от няколко дисертации за обективизиране на педагогическия процес по синхронното плуване и са изведени предимствата на „българската школа“. Комплексните методи и подходи на управление, обхващащи баланса между техническия и функционалния напредък на обучаемите, са внедрени в практиката. Въз основа на управленския опит на авторката са предложени няколко равнища на управление в педагогическия процес, отнасящи се до макро, мезо и микро средите. Всичко това е богато онагледено с авторски нови схеми, графични полигони, диаграми, рисунки и фигури. Впечатляващо е направеното изясняване на проблемите свързани с промени в законодателството, с разработването на държавни образователни стандарти и нормативни документи.

В глава втора целта е дефинирана ясно, задачите са конкретни. Формулирането на обекта, субекта, предмета на изследването са правилно и разбираемо изложени. Работната хипотеза отговоря на методиката и е хармонизирана със заглавието. Организацията на изследване и използваните методи са описани подробно и последователно.

Работната хипотеза е аналитично изградена върху предвиждането, че разработването на образователни и технически нива за ефективно управление ще обективизират управлението на педагогическия процес по синхронно плуване чрез въвеждане на теоретично и експериментално моделиране, посредством индивидуални и колективни оценки на композициите.

Формулирането на основна **методологична концепция** прави дисертационния труд ясен и конкретен и предлага ново комбинирано педагогическо въздействие, като иновация в управлението чрез разработване на индивидуални и колективни оценки в обучението.

Силна страна на разработката е възможността да се направи обективна прогноза за категорията на композициите, в трите дисциплини – соло, дует, ансамбъл.

Обект на изследването е правилно формулиран и се отнася до състоянието и динамиката на педагогическия процес по синхронно плуване: тенденциите в композициите, ефективност на техническото усъвършенстване и управлението на дееспособността на ученици, студенти и синхронисти.

Субект на дисертационния труд са български и чуждестранни синхронисти, ученици и студенти. Направени са сериозен и голям брой, тестови изпитания (2111), обхващащи над 100 параметри за ефективно управление на специфични процеси чрез технически, функционални и образователни нива. Осъществено е обширно, компактно изследване с много участници и разнообразни тестови батерии. Авторката представя изследователската база участвала в експеримента – реномирани наши и чужди библиотеки, научни лаборатории, изчислителни центрове и теренни обекти.

Глава трета се представят разработените модели за управление на специфичното техническо усъвършенстване в синхронното плуване. Приложен е специализиран инструментариум за функционален контрол и оценка, който се основава на системата за квадранти. Тя позволява конвертиране на математическите знаци и стойности в словесни оценки за ефективност на техническите умения на обучаемите. Разработеният специфичен инструментариум позволява индивидуализация при контрола на знанията и уменията чрез прецизност на 16 степенна скала. Анализирани са прецизно показателите за механична рентабилност, които дават пряка информация относно ускорението, траекторията и амплитудата на специфичните техники във водна среда. Разумно е използван коефициент за енергетична рентабилност, който информира педагога за площта на съпротивление, разхлабване на мускулатурата при пренасяне над водата, двигателната ефективност и нарушаване на равновесието.

Представено е диагностично измерване за индиректно определяне на дееспособността, чрез сравнителен анализ на 3 теренни теста – Коупър, Леже-Буше писта и Навет-20 м. и са обобщени специфични таблици и графики за предсказване на кислородното потребление при ученици и студенти у нас и в чужбина. В зависимост от показателя за разсейване на индивидуалните скорости е направен сравнителен анализ и са изведени предимствата на тест „Леже-Буше Совалка - 20 м“. Доказана е високата чувствителност на разграничителната способност на приложения инструментариум при отчитане на индивидуалния педагогически напредък на обучаемите. Така авторката обръща внимание на типичните аспекти в управлението на педагогическия процес по синхронно плуване и изяснява спецификата на двигателните действия – на суша и във вода. Коректно е отбелязана и втора важна особеност в синхронното плуване – наличието на апнеа над 1- 1,5 минута. Осъществяването на конкретни педагогически наблюдения са позволили авторката да докаже важната връзка при работа във вода между височината на изпълнението над повърхността и мощността на работа на ръцете под повърхността.

Прави положително впечатление, изведения значителен принос на катедра „Водни спортове“, в НСА „В. Левски“ и на първия докторат на доц. Димитрова чрез разглеждането на всички образователните програми и методически инструменти за обучение на специализирани кадри по синхронно плуване. Подчертаваме значителния принос за теорията и практиката на образователните програми в ОКС „Бакалавър“, „Магистър“ и „Доктор“, акредитирани в НСА.

Доц. Димитрова е разработила и внедрила в педагогическия процес обективен и съвременен инструментариум за когнитивен контрол, който е активен на дистанционната платформа по специалност синхронно плуване за ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“ (www.virtual.nsa.bg). Той съдържа над 500 елементи от фигури, базови позиции и преходи. Онлайн комплектът от учебници, методически

ръководства и тестови батерии за контрол на знанията е разработен на български и английски езици. Електронните помагала са използвани вече от 3 поредни випуска. Студентите са взели участие в електронна форма на изпит и предаване на реферати по избрана тема.

Промените за хармонизиране на българското законодателство с европейските изисквания в средното образование, допринесоха за обогатяване на учебните планове и програми за предмета физическо възпитание и спорт с нови спортни дисциплини. Към допълнително ядро „Водни спортове“, наред с плуване, гребане, ветроходство, като вариант „Б“, при налични условия за това, може да се включат по избор (частично) водна топка и синхронно плуване. Разработено е методическо указание по синхронно плуване за учители в средното училище, което може да бъде ползвано от студенти в НСА и други ВУЗ с департаменти по физическо възпитание и спорт. Същото пособие е основно учебно помагало за специалисти включени в ОКС „Магистър“ на НСА „В. Левски“ по програма „Плувни спортове в образователната система“.

Димитрова анализира обучението по синхронно плуване, като единен процес от 3 съставни части: двигателна дейност, възпитание и образование. Разработена и представена е класификационна структура на специализирани методи за обучение на суша и във водата. Отчитат се и проследяват особеностите при усъвършенстване специализираната техника при умеещи и неумеещи да плуват лица, анализират се последователно предимствата и недостатъците.

Описани са базовите елементи от специализираната техника, по изискванията на правилника на ФИНА: основни позиции на гърди и на гръб, със съответната плоска поддръжна техника; сгъване и разгъване на тялото в хоризонтал; плоски фигури и работа с глава; линейни и кръгови престроявания; имитационни състезателни ситуации – връзки от 3-4 елемента, синхронизиране по двойки и ансамбли; композиции със музикален съпровод. Впечатляващо е прецизното представяне на методическата последователност на упражненията, с изходно положение, изпълнение, дозировка и онагледяване с постепенно надграждане на трудността.

Интерактивните методи на обучение, които доц. Бистра Димитрова е систематизирала и прилагала при своята професионална дейност като педагог и треньор, в България и зад граница определяме като иновация в управлението на педагогическия процес. Иновация за училищната практика са интерактивните методи, чрез които обучаемите да придобият активно мислене и участие в учебния процес, поемане на отговорност, извършване на съзнателен избор, вземане на решение и опит за лидерство, работа по двойки и ансамблови единици, взаимопомощ и проява на съпричастност и разбиране към съученика. Показателите за ефективността на специализираната техника са подложени на статистическа обработка, чрез коефициент на достоверност по Т-критерия на Стюdent, стойности за гаранционна вероятност и регресионен анализ. Важен успех за практиката е създаването на нормативната таблица, но коректно е подчертано, че тя има прогностичен характер, поради субективността при съдийството. В глава четири се обобщават, обсъждат и оценяват резултатите от дисертационния труд в интердисциплинарен и комплексен аспект. Изведени и формулирани са 6 основни изводи. Подчертан е приложния принос от многогодишния труд и са направени препоръки за практиката.

Като обобщение и заключение от интердисциплинарното педагогическо и експериментално изследване е представено графично онагледяване на системата синхронно плуване, която демонстрира общата картина от дългата педагогическа, образователна и експериментална дейност, извършена в катедра „Водни спортове“ на НСА „В. Левски“. Важен акцент, от систематизираното заключение по анализа на постиженията е необходимостта от спазване на основни принципи за здравословен начин на живот на младите хора, което е и приоритет No 9, за ключовите компетенции на българските ученици.

По наше мнение всички анализирани данни са собствен принос на автора, който демонстрира висока теоретична, практико-приложна, проектна и лингвистична култура и специализирани знания. Спазени са количествените показатели съгласно Правилника за научно изстраване на академичния състав. Представена е служебна бележка за авторство на пълния пакет електронни учебни помагала (www.virtual.nsa.bg: един учебник, едно ръководство, десет тестови батерии, едно методично указание за учители и един триезичен речник.

Представеният Автореферат е в обем от 66 стандартни страници, съдържателно излага четирите глави, изводите, приносите и препоръките за практиката.

Приложените 15 цитата и 56 само-цитирания са в реферирани научни списания, а пет са в индексирани научни бази данни. Всички приложени публикации и монографии (заглавия: „Циклични движения, Smart модели, квадрантна оценка“ и „Специфика на тренировъчното натоварване в синхронното плуване“) са самостоятелни авторски трудове с оригинални изследвания. В българското синхронно плуване доц. Бистра Димитрова е основала и първия отбор и специалността в катедра „Водни спортове“ на НСА „В. Левски“. Тя се налага като титуляр и в теорията и в практиката.

Като колега преподавател в НСА съм дългогодишен свидетел на кариерното развитие на авторката. С убеденост заявявам, че всички изследвания в този труд са авторско дело на доц. Бистра Димитрова и плагиатство не може да бъде налично. Обобщените предимствата в дисертацията доказват наличието на „Български модел по синхронно плуване“.

Заклучение

В заключение посочвам, че представения дисертационен труд е цялостна теоретико-методологична разработка с важни научни и социален приноси за педагогически процес по синхронно плуване. Обобщен е авторски опит от 33 годишна научна и преподавателска кариера в катедра „Водни спортове“ на НСА „В. Левски“. Колективните усилия на катедрата и авторката, като титуляр на специалността са постигнали отлична акредитация и надграждане на програмите по „Синхронно плуване“, които са единствени в България и на Балканите. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване.

Мотивирано заявявам пред научното жури, че предложения ми за становище труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането на Закона (ППЗРАСРП), изискванията за научните степени и звания, предвидени при официална защита, както и Правилника за присъждане на научна степен в НСА „В. Левски“. Получените резултати от изследването, направените теоретични и практико-приложни приноси, изводи, препоръки, заключение и налични публикации, ми дават основание да гласувам положително и предлага на научното жури да присъди на Доцент Бистра Георгиева Димитрова, доктор, научната степен „Доктор на науките“ в професионално направление: 1.3 Педагогика на обучението по физическо възпитание.

София,

08.01.2018 г.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

/Доц. Каролина Лазарова, доктор/